

Informe

MARXA EXPLORATÒRIA EN L'ENTORN D'OCI NOCTURN I ESPAI PÚBLIC DE TÀRREGA

COL·LECTIU PUNT 6

Novembre de 2018

1. INTRODUCCIÓ.....	3
2. MÈTODE: MARXES EXPLORATÒRIES.....	4
3. RESULTATS.....	6
4. PROPOSTES.....	23

1. INTRODUCCIÓ

En aquest informe es vol visibilitzar com la configuració física de l'espai que les persones utilitzen en el temps d'oci també poden condicionar la percepció de seguretat i el risc de que es doni alguna situació de violència masclista.

L'urbanisme feminista posa al centre de les decisions urbanes la vida quotidiana de les persones, conformada per les activitats que es realitzen en un espai i en un temps finit. Les activitats de la nostra vida quotidiana es poden classificar en quatre esferes: productiva (activitats de treball remunerat), reproductiva (activitats i tasques domèstiques i de cura, majoritàriament no remunerades), comunitària (activitats de participació política i comunitària), pròpia (de cura pròpia, d'oci de descans). L'urbanisme feminista, a diferència de l'urbanisme que respon a una lògica capitalista i patriarcal, dóna el mateix valor a les quatre esferes, visibilitza les tasques domèstiques i de cura amb la fi de que es valorin i comparteixin socialment, i visibilitza la contribució de les dones a la construcció de ciutat. L'àmbit de l'oci nocturn és part de l'esfera pròpia i també de l'esfera productiva d'algunes persones, i per tant, és una part de la vida quotidiana de les persones, en particular de la gent jove, ja que l'oci nocturn és un espai socialitzar de gran rellevància durant la joventut. Per tant, s'ha d'incloure com un espai quotidià i no com quelcom excepcional o marginal com moltes ciutats a vegades fan, on les zones d'oci acaben estant a barris degradats on la percepció d'inseguretat és alta.

L'urbanisme feminista aborda els diferents aspectes que conformen una ciutat: mobilitat, espai públic, equipaments i serveis, habitatge, participació comunitària i seguretat. Aquesta última, la seguretat, ha sigut un dels temes de més preocupació de l'urbanisme feminista, degut a com influeix, condiona i limita la violència masclista al dret de les dones a la ciutat.

La construcció d'espais segurs d'oci des d'una perspectiva feminista parteix d'una visió de la seguretat i de l'abordatge de la violència masclista que posa el centre d'atenció en la percepció d'inseguretat que viuen les dones a l'espai públic, tenint en compte la continuïtat i la connexió entre les violències viscudes entre l'espai públic i l'espai privat. En aquesta aproximació a la seguretat i la violència, es considera a les dones en la seva diversitat com a expertes dels territoris on viuen i per on es mouen. Per tant, la seva participació en la construcció d'espais segurs és imprescindible.

Tot i que la percepció de seguretat no només depèn de factors físics, sinó també de factors socials, polítics i econòmics, la configuració física de l'entorn condiona la percepció de seguretat (no és el mateix caminar per un lloc fosc que per un lloc ben il·luminat, per una carrer per el que hi ha gent que per un altre on no hi ha ningú...) Tenir una bona percepció de seguretat significa que ens sentim lliures de caminar per qualsevol espai i sense por. Moltes vegades evitem anar a alguns llocs o canviem els recorreguts de tornada a casa per a evitar espais perquè ens donen percepció d'inseguretat.

La percepció de seguretat està vinculada estretament amb les característiques socials d'una persona, i el gènere té un paper fonamental en **como** les dones, homes i persones d'identitat no binària perceben els espais i a quin tipus d'elements tenen por. És necessari intervenir sobre els espais per a que totes les persones, independentment de les

característiques socials, puguin utilitzar i gaudir els espais públics, comunitaris i domèstics, sense restringir els seus moviments o activitats que desenvolupen per por.

En el present informe es fa una anàlisi dels elements que condicionen la percepció de seguretat al voltant dels espais d'oci i espais públics de Tàrraga. Per a fer aquest anàlisi s'ha fet una marxa exploratòria després de la Fira del Teatre de Tàrraga, el 26 d'octubre de 2018. En aquesta marxa s'ha volgut analitzar els voltants de locals d'oci i dels espais on es desenvolupen diferents festes locals i els recorreguts entre les zones d'oci i la casa, i analitzant com són les connexions entre diferents tipus de mobilitat (a peu, cotxe, etc.)

2. MÈTODE: MARXES EXPLORATÒRIES

Les marxes exploratòries són una eina que permet analitzar des d'una perspectiva feminista com la configuració física, social i simbòlica dels espais urbans condiona la percepció d'(in)seguretat. L'objectiu de la marxa exploratòria és fer un recorregut per l'espai urbà des d'una mirada de gènere interseccional, visibilitzant els aspectes que ens generen inseguretat i també aquells aspectes que ens proporcionen autonomia i llibertat a la ciutat. Durant el recorregut es debat i valora l'experiència quotidiana de cadascuna de les persones participants i també les particularitats pròpies d'aquestes experiències que són diferents en funció del sexe, el gènere, l'edat, l'origen, la identitat sexual, la diversitat funcional, l'experiència migratòria entre d'altres aspectes. També es convida a les persones participants que fotografiïn elements que reflecteixin les seves percepcions i la seva mirada i vivència de l'entorn. Al finalitzar la marxa exploratòria, es fa una reflexió col·lectiva i es convida a compartir les seves experiències

Les marxes exploratòries es van començar a fer a Canadà, a les ciutats de Montreal i Toronto a principis dels anys 90. Sorgeixen després de que a finals dels anys 80, en resposta a l'increment d'agressions sexuals contra dones en la ciutat de Montreal, grups feministes s'organitzessin per tal de pressionar al govern de la ciutat a respondre a aquesta problemàtica. Fruit d'aquestes demandes, i d'altres no només relacionades amb la seguretat sinó també amb la vida quotidiana de les dones, l'ajuntament de Montreal va crear el [Consell de Dones Montrealeses](#). I una de les demandes i accions que van sorgir d'aquest consell es la realització d'auditories de seguretat de les dones, i en particular, a través de l'organització de marxes exploratòries pels diferents barris de la ciutat. Femmes et Ville va ser el programa de la ciutat encarregat de portar a terme aquestes marxes. Les marxes exploratòries també porten molts anys fent-se a Toronto, a càrrec de l'organització [METRAC](#). I després aquest treball es va internacionalitzar amb la creació de l'organització no governamental [Women in Cities International](#).

Les marxes exploratòries consisteixen en recórrer un barri o un entorn concret amb un grup reduït de dones, entre 5 i 10 dones, per tal de detectar i analitzar quins elements físics i socials condicionen la percepció de seguretat de les dones que viuen i utilitzen un determinat entorn. A part de ser una eina de diagnosi per obtenir informació de com respondre a aquesta problemàtica des de l'urbanisme, també és una eina d'apoderament de les dones, ja que permet visibilitzar el coneixement que tenen les dones veïnes de l'entorn per on viuen i es mouen, alhora que valora la seva participació activa en el disseny i la transformació dels seus entorns urbans.

Aquest treball que es va iniciar a Montreal va recollir molta informació sobre quins elements contribuïen a la percepció de seguretat de les dones. D'aquest treball sorgeixen els famosos 6 principis bàsics per un entorn segur des de la mirada de les dones. El treball realitzat a Montreal durant molts anys es va publicar al 2002 la [Guide d'aménagement pour un environnement sécuritaire](#), coordinada per Anne Michaud, representant de Femmes et Ville en aquells moments. Tant aquests principis com les eines d'auditoria de seguretat urbana i de marxes exploratòries han sigut adaptades a diferents contextos i portades a la pràctica, per exemple, per la [Red Mujer y Hábitat de América Latina](#), que porten treballant en projectes de ciutats segures per les dones des dels anys 90, com per [Jagori](#) a la Índia, o Col·lectiu Punt 6 amb la publicació recent d'[Entorns Habitables](#).

Les marxes exploratòries continuen sent una eina indispensable per descriure i analitzar la percepció dels espais des d'una perspectiva de gènere. En l'actualitat, es fan marxes exploratòries amb diferents grups. Però és important entendre que al tractar temes de violència masclista, cal que el grup permeti que les persones que l'integren es puguin sentir còmodes compartint les seves vivències i percepcions. Per tant, és recomanable que no siguin grups mixtes, sinó que es facin amb dones, o en grups separats que comparteixin realitats. Per exemple: dones amb diversitat funcional, dones lesbianes, dones trans, homes joves, dones grans, etc.

3. RESULTATS

Per tal d'analitzar les percepcions de seguretat i com aquestes es podrien millorar, es parteix de l'experiència prèvia de Col·lectiu Punt 6 en matèria de seguretat urbana des de la perspectiva de gènere.

Partint aportat per les dones a Montreal des dels anys 80 i dels 6 principis de seguretat de les dones elaborats per Anne Michaud a la *Guide d'aménagement pour un environnement urbain sécuritaire de la Ville de Montréal* dins del programa Femmes et Villes de 2001, s'han utilitzat les 6 característiques que es consideren que ha de tenir un entorn segur des de la perspectiva de gènere¹.

1. SENYALITZACIÓ: SABER ON ETS I ON VAS ENTORN SENYALITZAT

2. VISIBILITAT: VEURE I SER VISTA ENTORN VISIBLE

3. LA CONCURRÈNCIA DE PERSONES: ESCOLTAR I SER ESCOLTADA ENTORN VITAL

4. VIGILÀNCIA FORMAL I ACCÉS A AJUDA: PODER ESCAPAR I OBTENIR AUXILI ENTORN VIGILAT

5. LA PLANIFICACIÓ I EL MANTENIMENT DELS LLOCS: VIURE EN UN AMBIENT NET I ACOLLIDOR ENTORN EQUIPAT

6. LA PARTICIPACIÓ DE LA COMUNITAT: ACTUAR EN CONJUNT ENTORN COMUNITARI

1. Senyalització: saber on ets i on vas (Entorn senyalitzat)

Un entorn senyalitzat és el que disposa de senyals i marques llegibles localitzades estratègicament i que serveixen per reconèixer i entendre l'espai de forma clara, precisa e inclusiva.

2. Visibilitat: veure i ser vista (Entorn visible)

Un entorn visible és aquell que promou la visibilitat des dels aspectes més físics de la planificació urbana i, des d'allò simbòlic i social, fomentant espais que visibilitzin i reconeguin figures femenines i rols infravalorats perquè han estat desenvolupats per dones.

3. La concurrència de persones: escoltar i ser escoltada (Entorn vital)

Un entorn vital és concorregut amb gent que està desenvolupant diferents activitats a diferents hores del dia. La vitalitat sorgeix de la presència simultània i continua de persones i de la densitat d'activitats i usos als carrers i espais.

4. Vigilància formal i accés a l'ajuda: Poder escapar i obtenir auxili (Entorn vigilat)

Un entorn vigilat és aquell que permet la vigilància informal, aquella exercida entre iguals i de manera solidària i no autoritària. Vigilar és "cuidar", segons l'accepció que exemplifica

¹ Col·lectiu Punt 6. Entorns Habitables. Auditoria de seguretat urbana amb perspectiva de gènere a l'habitatge i l'entorn.

http://www.punt6.org/wp-content/uploads/2018/01/Entorns_habitables_CAT_FINAL.pdf

Jane Jacobs (1961); no és una funció exclusiva que tingui que desenvolupar algú per preservar la seguretat de les persones que habiten la ciutat, sinó que ha de ser una tasca compartida per totes les persones. La vigilància informal es dona quan existeix diversitat social, física i funcional, que permet a la varietat de persones, activitats i usos respondre a les diferents necessitats de les persones en funció del gènere, sexe, edat, diversitat funcional, origen, cultura i condició social, entre altres factors.

5. La planificació i el manteniment dels llocs: viure en un ambient net i acollidor (Entorn equipat)

Un entorn equipat és aquell que disposa d'infraestructures i elements que donen suport a les activitats de la vida quotidiana a una distància i temps adequat garantint un ambient net i acollidor.

6. La participació de la comunitat: Actuar en **conjunto** (Entorno comunitari)

Un entorn comunitari és quan existeix relació, convivència i solidaritat entre les persones. Una comunitat està formada per un grup de persones que conviuen en un espai particular considerant tant les dimensions físiques com socials. El disseny dels espais afecta les relacions entre les persones. Segons els usos i activitats que es prioritzen i es propicien als espais de relació es pot afavorir la convivència, l'intercanvi i la socialització de les persones de manera igualitària contribuint al desenvolupament de les xarxes socials i enfortint la pertinença a la comunitat.

La marxa exploratòria es va fer des de la Plaça Major fins a l'Estació d'Autobusos passant per la Plaça de les Nacions **sense estat**, el carrer dels Capellans, Plaça del Centenari i Can Colapi.

Mapa del recorregut de la Marxa Exploratòria per Tàrraga

Durant el recorregut s'analitzen els diferents aspectes que condicionen la percepció de seguretat. Els elements més comuns que surten i que més condicionen la percepció de

seguretat de les participants són la franja horària, la configuració social dels espais, la configuració física i els recorreguts entre l'oci i casa. Finalment, un dels temes que s'aborda són les estratègies de seguretat que fan servir per tal de fer front a la por.

A continuació es presenten els resultats de la marxa primer abordant elements comuns sobre percepció d'inseguretat sense ubicació específica, i després s'analitzen elements específics de cadascun dels espais que es van analitzar durant el recorregut. Per cada espai, s'identifiquen els aspectes favorables i desfavorables de l'espai i en alguns dels espais les dones participants incorporen propostes de millora.

En aquesta marxa exploratòria hi van participar una **vintena** de dones de diversitat d'edats, des de dones joves que van parlar de la seva experiència relacionada també amb l'oci nocturn, com dones més grans que també van compartir el seu coneixement del territori, tot i que no l'utilitzen per oci nocturn, però sí des de les seves experiències quotidianes.

ELEMENTS GENERALS DE LA CONFIGURACIÓ FÍSICA I SOCIAL

A part del espais per on es va fer el recorregut, les dones també van parlar d'elements que les fan tenir percepció d'inseguretat o d'elements generals de la configuració física i socials dels espais. En general, la percepció d'inseguretat és més elevada de nit que de dia, i més a l'hivern que a l'estiu, ja que es fa fosc més aviat i a l'estiu sempre hi ha més ambient perquè també hi ha més hores de llum.

Algunes diuen que no tenen diferent percepció de seguretat entre setmana o el cap de setmana. Les que surten a la nit, comenten que per una banda, els caps de setmana saben que hi ha gent al carrer dels pubs, però per altra banda, et pots trobar alguna situació desagradable.

En relació a l'oci nocturn, la tornada a casa és el que els hi fa més por, i no les zones d'oci.

*"En un espai d'oci **està** molt acompanyada, no estàs sola. En canvi, el moment que marxas a casa és aquella sensació de vulnerabilitat."*

Una de les dones que no va poder participar presencialment, però que va aportar les seves experiències previ a la marxa, comenta que a ella li fa por els espais de dins els pubs, perquè són espais molt petits i fan respecte. En canvi, ella pensa que a fora si fa un crit algun amic o amiga l'ajudarà.

A la majoria els hi dóna percepció d'inseguretat la tornada a casa, i no van relaxades al carrer. Comenten que els espais on tenen més percepció d'inseguretat són els aparcaments i els portals.

Dels aparcament caldria una revisió de la il·luminació de tots els aparcaments públics, però emfatitzen que els aparcaments gratuïts que no estan asfaltats es perceben més insegurs que els de pagament, on hi ha més manteniment de l'espai. En particular, anomenen dos aparcaments que caldria millorar: el de **l'hospital** i el del Reguer.

En quant al tema dels portals, es comenta que depenent de la configuració física d'aquests, és un espai d'angoixa, i no se senten segures fins que no han entrat a casa:

"Fins que no estic a dins de casa, no dic ja em puc relaxar"

Altres elements de la configuració física dels espais que afecta la percepció d'inseguretat són la il·luminació, consideren que hi ha zones on no hi ha prou visibilitat, que la il·luminació no està distribuïda de manera continua.

“Quan surto a les nits a caminar, sí que caldria una mica més d'il·luminació, no s'hi veu ni per aparcar”.

Inclús que hi ha zones del municipi on la il·luminació no funciona en determinats períodes o dies de l'any.

“De tant en tant, apaguen el 50% dels fanals, en algunes temporades de l'any.”

Algunes també es senten insegures per carrers estrets, on no hi ha gaire visibilitat i es senten que no hi ha gaire vies per escapar. En particular, destaquen que aquesta percepció es viu al carrer de Sant Josep. Una dona gran que surt a caminar al matí quan encara és fosc, explica:

“Jo m'aixeco molt aviat per anar a caminar i vaig per un carrer que és molt estret i em fa por i vaig incòmoda. Em va sortir l'home i em vaig espantar, eren les 6:40. És el carrer de Sant Josep i l'altre que és paral·lel també. I ja no és a la nit”.

Tanmateix, les dones participants comparteixen que els espais amb més percepció d'inseguretat es troben a la perifèria hi ha menys il·luminació, menys activitat, menys gent. Tot i que al centre com que l'utilitzem més sovint, es on es viuen més en el dia a dia les percepcions de (in)seguretat.

Entre els espais de les perifèries, les dones participants comparteixen que els espais de carretera que són molt oberts, on no hi ha falta d'activitat i on majoritàriament circulen cotxes, no es senten segures. La circulació de cotxes en un carrer on no hi ha cap altra activitat no dona seguretat. Per tant, la falta de diversitat d'activitats és un element que incrementa la percepció d'inseguretat. En particular, parlen de l'avinguda de la Ronda que s'ha d'agafar per anar i tornar del poliesportiu i es fa servir també per anar a caminar. En aquesta avinguda hi ha un descampat molt fosc i és un tram ample amb circulació de cotxes. També tenen aquesta percepció al carrer Sant Pelegrí, per on hi passa molt poca gent.

“Dóna inseguretat el trobar-te tan exposada, que no hi ha res a la carretera, et veus molt perquè és per cotxes i no hi ha cap activitat.”

“L'estar poc habitat penses que si fas un crit no et sortirà ningú”

La rotonda de l'entrada de Tàrrrega també és una zona de la perifèria que es percep com a insegura perquè no hi ha bona il·luminació. . I també anomenen l'Av. Generalitat.

A part de la manca d'activitat, afegixen que les voreres de l'avinguda per anar al poliesportiu estan molt aixecades per les arrels dels arbres i això crea molta inseguretat, de caigudes. Però les dones participants matisen que aquest problema es dona a la majoria de voreres del municipi i que és un problema al qual no s'hi para atenció. Per exemple, també posen l'exemple el carrer on hi ha la comissaria dels Mossos d'Esquadra, el barri del Cor de Maria o l'Avinguda Balaguer:

“el carrer de la llar, l’Avinguda Balaguer, el paviment està fatal, hi ha una dona que va caure..”

En relació a aquest problema d’accessibilitat i seguretat vial, també es parla de que els guals dels carrers, per a que persones amb cadires de roda, cotxets o caminadors puguin baixar de la vorera, estan ubicats lluny dels passos de vianants. És a dir, que els passos de vianants no són accessibles i no connecten amb els guals per a vianants.

Alhora, les terrasses també representen un obstacle en la mobilitat a peu, perquè ocupen l’espai de les voreres amb molts carrers i s’ha de baixar de la vorera si es va amb un cotxet, per exemple. Hi ha carreres, sobretot a la perifèria, on les dones comenten que estàs caminant per la vorera i s’acaba la vorera i s’ha de creuar a l’altre cantó o bé caminar per la carretera.

En general, les dones participants opinen que la ciutat no està gens preparada per les persones amb mobilitat reduïda (voreres, carrers, parcs, etc.), no només per les persones amb discapacitat. No s’ha pensat en la mobilitat a peu ni pel que fa a les voreres, ni pel que fa a la senyalització. No hi ha mapes ni senyalització per a orientar a les persones vianants,, sinó que només en relació al tràfic rodat. Per tant, tampoc hi ha informació dels espais de la vida quotidiana per a vianants.

“Jo quan vaig arribar a viure a Tàrraga, per saber on són els llocs, jo preguntava a la gent i em va costar saber quins eren els carrers per fer dreces”

Altres elements de la configuració física que obstaculitza la visibilitat són els contenidors de residus, que moltes vegades per estar ubicats tots seguits són una barrera visual i un espai on es percep que es pot amagar alguna persona.

A parts dels elements de la configuració física, també hi ha elements de la configuració social que afecta l’ús i gaudi de l’espai públic per part de les dones. No es senten segures en espais on hi ha una monopolització de l’espai per par d’un grup d’homes, és a dir, en espais on hi predomina un tipus de masculinitat hegemònica que moltes vegades associen a un possible assetjament verbal.

En la marxa també es discuteix que no només es poden fer canvis a través de la configuració física, sinó que hi ha un component social i educatiu molt important. Per una banda, algunes comenten que el conèixer el territori i la comunitat pot incrementar la seva percepció de seguretat, i per tant d’apropiació de certs espais. Per altra banda, algunes dones joves parlen de la importància de ser valentes i prendre riscos, perquè el que no es pot fer és quedar-se a casa per la por a ser agredides. Per tant, parlen d’estratègies d’autodefensa feminista per tal d’apropiar-se de l’espai.

Després d’aquest anàlisi de les característiques físiques i socials que condicionen la percepció de seguretat de les dones, es fa un anàlisi d’elements específics per cadascun dels espais per on va transcórrer la marxa.

PLAÇA MAJOR

El recorregut es va iniciar a la Plaça Major de Tàrraga. Aquesta plaça és part dels recorreguts que les dones participants comenten que fan servir a la nit, precisament perquè és una zona molt il·luminada.

En l'actualitat, la plaça està en obres. Però comenten que la presència d'obres tot i que dificulta una mica travessar-la, no representa un gran problema en temes de seguretat. Com es veu a la foto, no hi ha barreres visuals i tot i les obres hi ha visibilitat per veure a través de la plaça.

CRUÏLLA CARRER DE LES PIQUES AMB VILANOVA

El carrer **de Piques** és un carrer on hi ha un bar que es diu **Quiricú** i la gent hi passa per anar al carrer on hi ha els pubs. Hi ha il·luminació, però és un carrer estret i angost i no els hi agrada agafar-lo de nit. Si han d'anar en aquesta direcció prefereixen agafar un altre carrer.

Per tant, canvien de ruta per tal d'evitar-lo. Prefereixen donar més tomb i allargar el recorregut. També perquè en aquest carrer hi ha un bar que els hi dona percepció d'inseguretat per que és majoritàriament utilitzat per **homes**. I les dones tenen la percepció que les pugui assetjar. Hi ha dones que no l'eviten però quan l'utilitzen passen molt ràpid. En general diuen que d'anada als pubs el fan servir, però de tornada de festa l'eviten i sobretot si van soles.

PLAÇA NACIONS SENSE ESTAT

Aquesta és una plaça que totes les dones participants consideren problemàtica i que els hi dona percepció d'inseguretat, inclús de dia. Això es degut tant a la configuració física de la plaça com a les activitats i les persones que en monopolitzen el seu ús. Diuen que per festes es fan concerts i quan hi ha moviment no passa res. ~~Però en general no hi ha massa activitat i és un espai que es percep com a insegur, inclús de dia.~~ La plaça es troba al costat del mercat municipal. Abans hi havia gronxadors i els van treure. I va canviar l'ambient de la plaça perquè ara no hi ha famílies amb canalla.

Una de les dones participants resumeix:

“Aquesta plaça s’està convertint en una plaça conflictiva, d’ocupació de l’espai per un homogeni. Hi ha baralles, discussions, etc. És la zona dels bancs que és conflictiva. I passes i et miren. Hi ha també un bar. És un punt on s’ajunten grups homogenis i passes i t’assetgen.”

La configuració física de la plaça també incrementa la percepció d’inseguretat. Per una banda, hi ha barreres arquitectòniques. Si la vols travessar pel mig has de passar per unes escales. Però si tens mobilitat reduïda, vas amb un cotxet o vas a l’estació d’autobusos amb maleta s’ha de passar per un lateral de la plaça que els hi fa por. A més hi ha un pas soterrani en aquesta plaça també.

A la plaça es situen uns dels dos lavabos públics que hi ha al municipi, queden a sota de les escales i estan sempre oberts. Però tal i com comenta una de les dones:

“són de por, estan trencats, fa fàstic.”

A més d’aquests lavabos hi ha els del pàrquing, però estan al costat d’un bar per al que prefereixen no passar. En general, consideren que l’ajuntament no s’ocupa del manteniment d’aquests lavabos i estan bruts, mal mantinguts i mal dissenyat.

Tot i això, les dones parlen que els utilitzen perquè són una necessitat, tant per aquelles persones que tenen alguna condició de salut com per aquelles que acompanyen a persones dependents i que necessiten fer-los servir.

Cap dels dos lavabos són accessible, tots dos són soterranis. Els lavabos del pàrquing tenen moltes escales també.

En aquesta plaça les dones fan dues propostes de millora:

- Incrementar la il·luminació a la zona de bancs del fons de la plaça on no es veu res i també de l’escala de l’altra banda del **Quiricú**
- Fomentar que vingui canalla o fer activitats per a la canalla per diversificar la gent que hi ha.

CARRER CAPELLANS

El carrer dels Capellans és el carrer on es concentren els pubs i per tant, l'oci nocturn de Tàrraga. També se'l coneix com el Mur.

Les vomiteres no xafar-les o els pixats.

Una de les dones participants comenta que viu a prop i tot i conèixer-lo és un carrer que li dóna molta inseguretat perquè és estret i hi ha una corba.

“Jo passo molt per aquí quan vaig cap a casa i quan he de marxar sola dels pubs estic a un minut i aquest tros que és una corba, i és estret.”

Consideren que és un carrer no hi ha visibilitat continua per la corba. A l'hora hi ha molts trams del carrer que són murs cecs, i no hi ha la visibilitat que pot donar les plantes baixes amb finestres.

“No hi ha molta escapatòria en aquest carrer perquè no hi ha molts creuaments amb molts carrers.”

Les dones comenten que de dia a vegades també eviten passar per aquí, perquè no hi passa gent.

En aquest carrer les dones proposen:

- Posar un mirall a la corba per ajudar als dos punts cecs que existeixen al carrer.

PLAÇA DEL CENTENARI

En aquesta plaça es fa la Fira de la Cervesa i El Balconet. Aquest carrer s'utilitza per anar al CAP, a les escoles, llars, i al tanatori. És una zona d'equipaments i connecta amb la zona de Can Colapi on es fan concerts.

En aquesta zona hi ha ubicats dos pàrquings: el del Castell i un pàrquing de terra. Si poden escollir, escullen el pàrquing de terra en aquest cas perquè és el més il·luminat.

Hi ha una de les dones participants que viu a prop i comenta que en general es sent segura passant per aquí, tot i que evita passar pel costat del pàrquing. Però per l'altra banda del carrer, hi ha molta llum.

Una altra dona comenta que una zona del carrer no està asfaltada això li dona percepció d'inseguretat. Per tant, es comenta com el tipus de paviment també influeix en aquests percepcions.

CAN COLAPI

Can Colapi el camp del Ferreres és un camp de futbol i es on es fan moltes festes: En aquest espai s'estius es fan festivals i concerts: Sant Joan, Fira del Teatre, el Balconet, Fira de la Cervesa. També a l'estiu es fan torneigs de basquet i futbol.

Les dones participants comenten que quan es fan festes la zona està més il·luminada, però sinó és una zona molt fosca.

Les dones participants no passen per aquí de nit, les dones grans hi passen a les 7 del matí caminant, perquè és una zona propera a altres llocs on anar a caminar. Parlen del coneixement que tenen perquè cada dia caminen 6 km, i saben quines voreres estan

malament, on falten papereres, etc. De dia no tenen percepció d'inseguretat en aquesta zona

El camí per venir des de la Pl. del Centenari no és perceput com un espai segur, les dones donen un tomb per evitar-lo. I quan van soles, diuen que van per la carretera Onze de Setembre.

Durant el dia en aquesta zona hi ha ambient perquè hi ha el CAP, els Mossos, etc. Però les dones comenten que el CAP i el centre cívic que és també el casal de gent gran estan lluny del centre i d'altres zones del poble, el que dificulta la seva accessibilitat.

Les dones en aquesta zona fan les següents propostes de millora:

- Més llum en el carrer que rodeja la zona, però no necessàriament al mig de la zona sinó hi ha activitat.

CAMÍ DEL CÀMPING

Can Colapi està de camí al càmping, que també és un lloc de festa. Per anar allà, les dones comenten que és una zona molt aïllada i es passa pel costat d'un pàrquing de camions que no està asfaltat i pel costat dels Mossos per un dels cantons de la vorera.

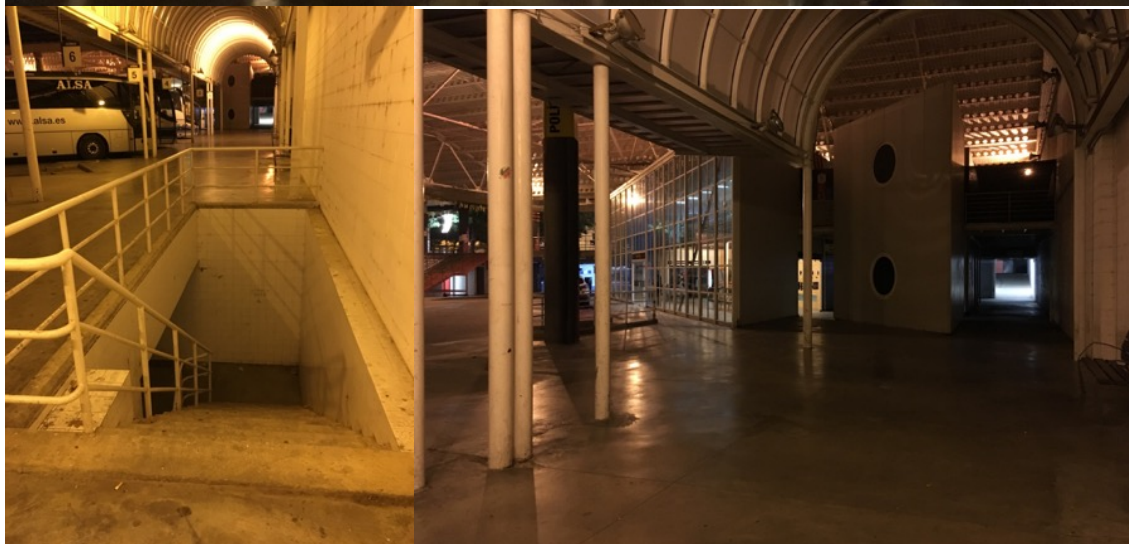
Alhora és una zona on la ciutat ja es difumina i comença un espai més natural, sense construcció.

Aquí és on es parla amb les dones participants que no tot implica fer millores físiques i més il·luminació, ja que hi ha zones que han de romandre naturals. Però cal treballar per a que això no sigui una barrera per a que les dones facin ús d'aquests espais. És una qüestió també de percepció i cal treballar per transgredir aquestes percepcions, l'ús de l'espai i atrevir-nos a ocupar aquests territoris, perquè si augmentem la presència de dones al carrer també pot incrementar la percepció de seguretat i és un punt d'autodefensa feminista.

“Has de ser valenta de vegades” al final de racons foscos n'hi ha a tot arreu.”

Per tant, proposen també fer abordatges des de l'educació, per tal de prevenir l'assetjament.

ESTACIÓ D'AUTOBUSOS

Finalment el recorregut acaba a l'estació d'autobusos. La volen posar on hi ha l'estació de tren, que diuen que hi haurà més gent que la tindrà més a prop, tot i que està al centre ara. Però les dones diuen que la distància ara respecte al centre s'ha modificat perquè Tàrraga ha crescut.

En general, a les dones els hi fa por pujar des de l'estació d'autobusos al centre. Per anar al centre des de l'estació o es passa pel soterrani que fa dona molta percepció d'inseguretats o per les escales que no són accessibles. També hi ha un ascensor però no

funciona. I el que hi ha a dalt de l'estació és el bar de la Plaça de les Nacions sense estat que els hi dona percepció d'inseguretat. Si es baixen les escales anant cap al pàrquing, la cantonada també dóna sensació de por perquè pot sortir o amargar-se alguna persona per allà.

Es remarca que arribant a l'estació en autobús, si ets de fora i no coneixes el municipi, és difícil d'ubicar-se. No hi ha senyalització del camí per anar al centre o a altres zones de Tàrraga.

Dins de l'estació no hi ha servei, no hi ha mai ningú. I el pàrquing també tanca a la nit. La policia va a tancar l'estació a la nit. El pàrquing de l'estació d'autobús no fa por, aquest es pagant i està asfaltat. I està bastant il·luminat i té bona visibilitat perquè pots controlar tot el que tens al voltant.

Segons a quines hores es comencen a ajuntar grups, i llavors per passar a la nit o passen pel mig o van a fer el tomb. No hi passen mai per aquí de matinada.

L'estació és transparent i si hi hagués alguna activitat donaria millor percepció de seguretat.

ESTRATÈGIES PER INCREMENTAR AUTONOMIA I SEGURETAT

Finalment, un dels temes que sempre es posa en comú a les marxes exploratòries són les estratègies que les dones utilitzen per incrementar la seva autonomia i percepció de seguretat. Algunes de les estratègies són:

- No anar sola, sinó en grup encara que siguem totes dones
- Anar en cotxe i deixar-lo al pàrquing i així evitar anar caminant per segons quins carrers.
- Anar molt ràpid quan vas sola
- El mòbil i les claus a la mà. El mòbil dóna seguretat perquè fas veure que parles, converses inventades, o tenen un contacte que saben que està despert i el tenen preparat per si de cas.
- Canviar de ruta
- Avisar a algú, sobretot a les ciutats grans, si vas en grup i el deixes i marxes cap a casa avises quan arribes, també sobretot quan condueixes.
- En bicicleta també perquè es va més ràpid. Però comenten que no hi ha pàrquings de bicis i s'aparquen a les faroles, papereres. Per tant que caldria instal·lar més pàrquings de bicicleta a la Pl. Major i altres zones del centre.

Per tancar, emfatitzar que les marxes exploratòries són una eina per tal que les dones comparteixin el seu coneixement sobre els elements favorables i desfavorables que condicionen el seu ús de l'espai públic. Però en cap cas, ha de ser una eina d'estigmatització d'espais. Es poden donar solucions a alguns elements de la configuració física, però cal fer una tasca molt important des de l'educació i els processos de socialització per tal de prevenir l'assetjament sexual. Les marxes exploratòries han de servir com a eina per a que les dones col·lectivitzem el coneixement que tenim, agafem consciència de la nostra expertesa i de manera col·lectiva busquem formes de reapropriar-nos dels espais, sense limitacions horàries ni per tipus d'espais.

Per això, és important donar valor a la informació aquí recollida, tant dels elements que condicionen l'ús de l'espai per part de les dones, com de les seves propostes; ja que el seu coneixement i les seves propostes ajudaran no només al dret de la ciutat de les dones, sinó a millorar les condicions de la ciutat per a tota la població.

4. PROPOSTES

Un cop analitzada la marxa exploratòria, s'ha combinat els resultats de la marxa amb el coneixement previ de Col·lectiu Punt 6 en relació a la seguretat urbana des d'una perspectiva feminista², per poder realitzar propostes d'accions que ajudin a crear entorns d'oci nocturn i espais públics més segurs. Aquestes propostes són orientatives i cal revisar-les i validar-les a través de la participació de les dones usuàries dels espais.

Les propostes estan classificades en les 6 característiques que un entorn segur ha de tenir: visible, senyalitzat, vital, equipat, vigilat i comunitari.

ENTORN VISIBLE

Il·luminació per a vianants contínua distribuïda de manera homogènia i sense obstruccions

Posant il·luminació a les voreres, les interseccions, els punts d'accés amb senyalització que il·lumini els recorreguts a peu i garantint el seu manteniment i funcionament en tot l'horari nocturn. Evitant elements que obstrueixin la llum de les faroles (vegetació, publicitat, ornamentació), així com contrastos entre zones molt il·luminades i poc il·luminades, tant en els espais públics com en l'entorn dels locals i zones d'oci. També garantir que la il·luminació funciona de manera continuada durant tot l'any, sense talls d'enllumenat a certes zones durant determinats períodes o dies de l'any.

Continuïtat dels recorreguts i connexió visual entre els espais de l'entorn d'oci nocturn

Dissenyant recorreguts a peu que connectin les zones i local d'oci amb zones d'aparcament o parades de transport públic, de forma segura amb visibilitat, il·luminació, dissenyant espais oberts sense racons, àrees amagades, murs cecs o espais abandonats. Als portals dels habitatges i altres edificis, evitant racons on es puguin amagar persones i produir agressions (es podria revisar l'ordenança de construcció d'habitatges per garantir que els nous portals es construeixin a peu de carrer). Cal revisar també la il·luminació de tots els aparcaments públics.

Canvi o adaptació del mobiliari urbà, vegetació i altres elements que obstaculitzin la visió

Evitant mobiliari urbà, vegetació, ornamentació i elements de publicitat o senyalització que obstaculitzin la visió de les persones que van caminant o per a que les vegin des dels vehicles. Per exemple, els contenidors de reciclatge de grans dimensions, les balles o arbustos o altres elements d'alçada superior a 1 metro que divideixen els espais públics en seccions i que dificulten parcial o totalment la visió.

² Col·lectiu Punt 6 (2017). *Entornos habitables. Auditoría de seguridad urbana con perspectiva de género en la vivienda y el entorno*. Ed. Col·lectiu Punt 6 y Diputació de Barcelona. https://issuu.com/punt6/docs/entornos_habitables_cast_final y VV.AA. (2017). *Nocturnas: la vida cotidiana de las mujeres que trabajan de noche en la AMB*. Ed. Col·lectiu Punt 6. https://issuu.com/punt6/docs/nocturnas_castellano

Eliminació o adequació de passos subterranis, ponts per a vianants i escales vinculats a la mobilitat nocturna

Evitant els passos subterranis **o elevats**, que són previsibles i no tenen opcions alternatives i reemplaçar-los per passos de vianants al mateix nivell de la calçada. En cas de no ser possible, adequant escales i passos de vianants amb il·luminació, espai suficient per al pas de diverses persones, instal·lant dispositius d'ajuda com intèrfons, o miralls que ajudin a eliminar els punts cecs en els recorreguts. Instal·lant rampes o ascensors que garanteixin l'accessibilitat, amb visibilitat i transparents. Afegint informació de rutes alternatives.

Parades de transport públic i sortides d'aparcaments públics transparents

Dissenyant aquests elements de manera que no obstaculitzin la visibilitat de l'espai públic ni generin percepció d'inseguretat dins dels mateixos, amb materials transparents, sense que siguin tapats per cartells publicitaris o altres obstacles.

ENTORN SENYALITZAT

Mapes i informació que mostrin les xarxes quotidianes diürnes i nocturnes a nivell de barri incloent els **espais de suport en cas de violència masclista**

Per visibilitzar les zones d'oci i treball nocturn i millorar la vida quotidiana de les persones que utilitzen la ciutat de nit, es poden elaborar i ubicar mapes de la xarxa quotidiana nocturna en barris on es concentri aquest activitat. En aquests mapes es poden assenyalar serveis i equipaments que ofereixin serveis a la nit, serveis públics quotidians (lavabos públics), rutes accessibles i segures, així com rutes alternatives, informació sobre la xarxa de mobilitat i les **parades de transport públic**. En general, això també es podria aplicar al funcionament de la ciutat de dia, ja que les dones expliquen que no hi ha senyalització per a les persones que van a peu.

Senyalització no sexista i diversa en espais d'oci nocturn

Utilitzant iconografia que inclogui diferents sexes, evitant estereotips de gènere, representant diversitat d'edats i cossos, evitant patrons estètics normatius i utilitzant un llenguatge no sexista als cartells i altres senyalitzacions.

ENTORN VIGILAT

Disseny segur en els espais d'accés a l'oci nocturn

Tenint en compte la localització i connexió dels espais d'entrada i la mobilitat entre els espais d'oci i el transport, amb un disseny que eviti racons i zones fosques i amb recorreguts alternatius.

Disseny de les façanes i accessos amb "ulls" al carrer i espais de relació

Dissenyant els edificis amb fronts de façana alineats per evitar racons, garantint la continuïtat constructiva i evitant murs cecs que donin als espais públics. Evitant situar entrades contínues de garatges que generin murs cecs, sense activitat i racons. Col·locant finestres i portes que serveixin d' "ulls" als espais comuns de relació i al carrer; construint

plantes baixes amb materials transparents o permeables que permetin veure de dins cap a fora i de fora cap a dins o obrint murs existents.

Eliminació de murs cecs en recorreguts dels carrers de la xarxa quotidiana nocturna

Evitant murs continus sense finestres ni altres usos com algunes tanques de parcs, façanes d'edificis, etc., de manera que permetin veure les activitats que hi ha darrere. En els casos que siguin façanes d'edificis en desús, per exemple aprofitar les superfícies dels murs per art urbà com grafitos o murals per afavorir la percepció de seguretat, sempre tenint en compte els criteris no sexistes i de diversitat, i incloent a diverses dones artistes. Quant no es puguin eliminar aquests murs, ubicar miralls per tal d'eliminar punts cecs o racons.

ENTORN EQUIPAT

Canvi o adaptació dels carrers i el mobiliari urbà o altres elements a les voreres

Millorar el paviment de les voreres i la seva adaptació a la vegetació existent, per al que no hi hagi desnivells que facin difícil caminar per aquestes o que sigui susceptibles de caigudes. Treure els elements urbans de les voreres (fanals, contenidors, terrasses...) que són obstacles perquè aquestes puguin ser transitables i accessibles per a tothom. I en aquells carrers que ho permetin, ampliant la vorera per tal que permeti el pas de persones, cotxets i cadires de rodes. Cantonades amb passos de zebra a nivell de les voreres i il·luminació enfocada cap a les voreres. Dotats de bancs per poder fer parades als recorreguts, vegetació, ombres, papereres, fonts d'aigua, així com altres elements que faciliten la vida quotidiana. Prioritzant l'accessibilitat universal als carrers de la xarxa quotidiana quan no es pugui garantir a tot l'entorn i senyalitzant els carrers i recorreguts que són accessibles.

Punts d'ajuda en les diferents zones d'oci nocturn

Creant una xarxa de serveis que proveeixi informació i ajuda a les dones en relació a la prevenció, sensibilització i resposta a la violència masclista. Aquesta xarxa podria incloure l'auto-organització d'activitats per grups de dones per visibilitzar la problemàtica i com a estratègia per a re-apropiar-se de la nit, que podrien estar vinculades a un punt lila o un servei d'atenció i informació. També incloure espais d'ajuda, a través de la ubicació d'intèrfons connectats a una xarxa de vigilància que complementin la vigilància informal i proporcionin atenció en horaris nocturns o quan altres serveis no estan disponibles.

ENTORN VITAL

Proximitat entre els diferents usos quotidians

Distribuïnt els habitatges, els serveis i els equipaments, relacionats i prop entre si, de manera que sigui possible connectar-se a peu a través d'una xarxa quotidiana, que sigui percebuda com a segura tant de dia com de nit. Procurant l'existència d'alternatives de vianants dins el teixit urbà per facilitar l'accés i connexió entre diferents usos. Diversificant les activitats, en espais públics, com la Plaça de les nacions sense estat, per tal que no es monopolitzin els espais i puguin acollir diversitat de persones i activitats.

Planificació urbana a escala de barri amb barreja d'usos, evitant la monofuncionalitat i incentivant el comerç de proximitat

Promovent la barreja d'usos a través de la normativa i el disseny, procurant que aquesta barreja inclogui comerços de proximitat, equipaments, espais d'ús comunitari, diferents espais de treball, etc. Incentivant el comerç de proximitat mitjançant ajudes, campanyes, cuidant que les grans superfícies comercials no monopolitzin el consum.

Millora de les zones d'estacionament del vehicle privat

Buscant alternatives als aparcaments subterranis o en grans extensions lliures i aïllades, pel seu cost i percepció d'inseguretat. Per exemple, amb espais per a l'aparcament col·lectiu connectats visualment amb altres usos, edificis d'aparcaments amb plantes baixes comercials o equipaments.

ENTORN COMUNITARI

Participació de veïnes i veïns a les transformacions urbanes

Donant continuació a la participació activa de veïnes en la prioritització de necessitats al municipi i el disseny d'espais públics per promoure l'apropiació d'aquests espais. Promovent la participació de grups formals i informals de dones actives al municipi que actuïn com grups motors de participació, per tal d'incorporar el coneixement de la vida quotidiana, del treball domèstic, de cures i les percepcions diferenciades de seguretat

Elaboració d'auditories de seguretat urbana amb perspectiva de gènere en àmbits d'oci nocturn

Les Auditories de seguretat urbana amb perspectiva de gènere són una eina de diagnòstic urbà, basada en una anàlisi integral dels aspectes socials, físics i funcionals que condicionen la percepció de seguretat en l'espai aplicant una perspectiva de gènere interseccional. Impliquen un treball conjunt entre personal tècnic, organitzacions de dones, altres organitzacions de la societat civil i persones que treballen en el territori, en col·laboració amb un equip facilitador i redactor de l'Auditoria. Es desenvolupa aplicant un repertori d'eines i mètodes participatius per obtenir informació sobre com impacta la seguretat en la vida quotidiana de les persones

Regulació d'imatges i textos en els entorns d'oci nocturn per evitar continguts sexistes i discriminatoris

Desenvolupant una normativa que reguli l'ús d'imatges i textos en els espais d'oci nocturn prohibint aquells que difonguin missatges sexistes que objectiven o revictimitzen a les dones o siguin discriminatoris segons l'edat, origen, ètnia, classe o identitat sexual de les persones.

Promoció de xarxes d'autodefensa feminista

Promovent la creació i el suport a aquestes xarxes perquè les i els joves es puguin organitzar i lluitar per espais d'oci nocturn lliure de violència masclista i que no siguin heteronormatius.